

Lekarz z przełomu wieków

W Muzeum Historii Medycyny WUM odbyła się sesja naukowa poświęcona Józefowi Polikarpowi Brudzińskiemu, pt. „*Salus aegroti suprema lex esto*”, w setną rocznicę jego śmierci.

Prof. Brudziński, lekarz pediatra, położył wielkie zasługi dla reaktywowania w 1915 r. Uniwersytetu Warszawskiego, był jego pierwszym rektorem, a ponadto prowadził badania medyczne, m.in. nad objawami zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych.

Józef Brudziński urodził się w 1874 r. w rodzinie ziemiańskiej. Po ukończeniu IV Liceum w Warszawie studiował medycynę w Dorpacie (obecnie Tartu w Estonii) i Moskwie. Studia ukończył w 1897 r., powrócił do Warszawy, gdzie krótko pracował w szpitalu starozakonnych na oddziale Wiktora Grossterna. Zainteresował się pediatrią, od 1898 r. specjalizował się w Krakowie, u prof. Macieja Jakubowskiego, a następnie kontynuował pogłębianie wiedzy z pediatrii w Grazu i Paryżu, wszędzie u znakomitych lekarzy. Odbywał też praktykę w szpitalach w Wiedniu, Zurichu, Bazylei, Kolonii i Londynie. Zdobył wiedzę na temat ich organizacji, która przydała mu się po powrocie na ziemie polskie. W 1904 r. został poproszony o utworzenie Szpitala im. Anny Marii w Łodzi (obecnie im. J. Korczaka), a w 1910 r. – Szpitala im. Karola i Marii w Warszawie. Obie placówki powstały ze środków prywatnych. W obu był pierwszym lekarzem naczelnym.

Dr Józef Brudziński zajmował się również badaniami naukowymi. Jego domeną była pediatria i neurologia, ale interesował się także psychiatrią dziecięcą. Napisał 55 prac naukowych. Długie badania symptomów zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych u dzieci oraz eksperymenty na zwierzętach zaowocowały kilkoma pracami, w których opisywał mechanizm choroby. Zjawiska te znane są obecnie pod nazwami: objaw karkowy Brudzińskiego (ang. Brudzinski sign) oraz objaw policzkowy (Brudzińskiego) i objaw łonowy (Brudzińskiego). W 1909 r. otrzymał stopień doktora wszechnauk lekarskich na Uniwersytecie Jagiellońskim. Był współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego.

Fot. archiwum

Gdy tylko w 1915 r. warunki polityczne zaczęły sprzyjać aktywności obywatelskiej i patriotycznej w zajętej przez Niemców Warszawie, Józef Brudziński zaangażował się w tworzenie polskich instytucji i samoorganizację mieszkańców. W Komitecie Obywatelskim Warszawy działał w wydziale oświecenia, sekcji szkół wyższych, komisji uniwersyteckiej i lekarskiej, uczestniczył także w tworzeniu Tymczasowej Rady Stanu. Jego zasługi były tak duże, że przez dwie kadencje powierzano mu funkcję rektora odradzającego się Uniwersytetu Warszawskiego. Niestety, nie dożył dnia niepodległości. Zmarł 18 grudnia 1917 r. na zapalenie nerek. Powiedzano o nim, że „budował w dniach zamętu i zwątpienia”.

Jego imię nosi Szpital Miejski w Gdyni i jedna z sal pałacu Kazimierzowskiego. ■

mkr

Rekolekcje Wielkopostne dla służby zdrowia

odbędą się 15–17 marca w kościele Sióstr Wizytek przy Krakowskim Przedmieściu 34.

Każdego dnia będą się rozpoczynać mszą św. o godz. 18.00.

Rekolekcje będzie głosił ks. dr Jacek Prusak SJ – prorektor Wyższej Uczelni „Ignacjanum” w Krakowie.

Ks. Władysław Duda